

บทที่ 1

บทนำ

ปัญหาและความเป็นมาของปัญหา

โรงเรียนนับเป็นหน่วยงานทางการปฏิบัติที่สำคัญที่สุดต่อการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา คุณภาพของนักเรียนจะเกิดผลประการใดขึ้นอยู่กับการปฏิบัติงานของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนเป็นสำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2525 : 3) กระบวนการปฏิบัติงานซึ่งเป็นที่ยอมรับของโรงเรียนโดยทั่วไปแล้วว่ามี ความสำคัญสามารถช่วยส่งเสริม ปรับปรุง และพัฒนาผู้บริหารโรงเรียน และ ครูผู้สอนให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ กระบวนการนิเทศภายใน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2530 : 16) และในการ ดำเนินงานนิเทศภายในเพื่อให้สามารถช่วยแก้ปัญหาหรือช่วยปรับปรุงและช่วยพัฒนา การเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอันจะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของนักเรียนได้ อย่างแท้จริงนั้น จะต้องดำเนินการในลักษณะที่ผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอนร่วมมือ ร่วมใจกันอย่างจริงจัง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2534 : 5)

เมื่อพิจารณาถึงผลการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี พบปัญหาพอรूपเป็นประเด็นสำคัญ ได้ว่า การปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนยังขาดการ ประสานประโยชน์ซึ่งกันและกัน กล่าวคือการปฏิบัติงานในลักษณะเป็นหมู่เป็นคณะมี น้อย (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี, 2535 : 8-9) ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ กวี เท็งศรี และคณะ (2532 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาผลการนิเทศ ภายในของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพะเยา

พบว่าในกระบวนการทำงานร่วมกันของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนเพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอนมีน้อย พบบาทส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับผู้บริหารโรงเรียน จากปัญหาการปฏิบัติงานในเขตภายในของโรงเรียนดังกล่าว จึงเป็นตัวบ่งชี้ไปถึงคุณภาพการศึกษาของนักเรียน ซึ่งพบว่า คุณภาพการศึกษาของนักเรียนประถมศึกษาซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ยังอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ คือต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังปรากฏผลจากการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ระยะที่ 6 (พ.ศ.2530-2534) ตลอดแผน พบว่าการดำเนินงานส่วนใหญ่ยังไม่บรรลุเป้าหมาย กล่าวคือในด้านคุณภาพการศึกษา จากการประเมินผลคุณภาพนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประจำปีการศึกษา 2534 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในทุกกลุ่มประสบการณ์ มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่างร้อยละ 50.54 - 59.84 โดยเฉพาะกลุ่มทักษะคณิตศาสตร์ และกลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดคือร้อยละ 51.88 และร้อยละ 50.54 ตามลำดับ อัตราการตกซ้ำชั้นของนักเรียนเฉลี่ยอยู่ในอัตราสูงคือร้อยละ 10.43 เฉพาะชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีอัตราการตกซ้ำชั้นถึงร้อยละ 22.17 สำหรับอัตราการมาเรียนและการมีสุขภาพอนามัยของนักเรียนตามเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งกำหนดเป้าหมายไว้ร้อยละ 95 และร้อยละ 100 ตามลำดับนั้น ผลการดำเนินงานทำได้ต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยคือเฉลี่ยเพียงร้อยละ 91.67 และร้อยละ 70.71 เท่านั้น (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี, 2535 : 6-8)

ฉะนั้นหากโรงเรียนต้องการจะปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น จึงเห็นว่าเป็นหน้าที่สำคัญยิ่งของผู้บริหารโรงเรียนทั้งหลายจะต้องนำเอากระบวนการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมมาใช้ให้มากขึ้น กล่าวคือจัดการบริหารในลักษณะของการเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายปฏิบัติงานและร่วมตัดสินใจ (วีรวรรณ เทพรักษ์, 2534 : 230) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เสริมศักดิ์ วิชาสารณ์ (2522 : 170) สมยศ นาวิกาน (2528 : 64) ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2531 : 56) และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528 : 16) กล่าวโดยสรุปว่าการเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกระดับใน

หน่วยงานได้มีส่วนรับผิดชอบ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจตั้งแต่ต้นและตลอดจน การที่สมาชิกได้รับมอบหมายงานที่ได้มาจากข้อตกลงร่วมกัน เห็นพ้องต้องกันอย่างมี เหตุผลแล้วจะทำให้เขาปฏิบัติหน้าที่ด้วยความพึงพอใจ มีความรู้สึกผูกพันต่อบทบาท พร้อมทั้งจะตั้งใจปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ในการดำเนินงาน นิเทศภายในของโรงเรียนก็เช่นเดียวกันผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเปิดโอกาสให้ ครูผู้สอนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ การนิเทศภายในจึงจะประสบ ผลสำเร็จ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปรีธดา พันธ์ขจร (2533 : บทคัดย่อ) ซึ่งทำการศึกษาปัญหาและความต้องการของผู้บริหารโรงเรียนในการจัดการนิเทศ ภายในของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูลพบว่า ความต้องการรูปแบบการนิเทศที่มีวิธีการให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการนิเทศไปด้วย โดยผู้บริหารโรงเรียนทำหน้าที่สนับสนุนบริการ และสมพงษ์ จินา (2534 : บทคัดย่อ) ได้เสนอแนะแนวทางปรับปรุงการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหาร โรงเรียนไว้ว่า ควรเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุก ขั้นตอนจึงจะเกิดผลดี

อย่างไรก็ตามแม้ว่าบางโรงเรียนมีความพยายามให้ครูผู้สอนได้เข้ามามี ส่วนร่วมในการนิเทศภายในอยู่บ้างแล้วก็ตามแต่ก็ประสบกับความสำเร็จค่อนข้างน้อย ทั้งนี้เป็นเพราะปัญหาความร่วมมือของครูอันเป็นบุคลากรสำคัญของโรงเรียนนั่นเอง ซึ่งปัญหาเกี่ยวกับความร่วมมือของบุคคลจะมีมากหรือน้อยเพียงใดนั้นต้องขึ้นอยู่กับ ความเข้าใจระหว่างกันและกันในหมู่คณะสมาชิกผู้ปฏิบัติงาน (เอกชัย กี่สุขพันธ์, 2530 : 97) และความเข้าใจระหว่างบุคคลจะมีมากเพียงใดขึ้นอยู่กับพฤติกรรม ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นสำคัญ (ถิรนนท์ อนุรักษ์วิรังศ์, 2528 : 2-5) ซึ่ง สอดคล้องกับแนวคิดของ เซคอร์ด และแบคแมน (Secord and Backman, 1974 อ้างอิงโดย ไพฑูรย์ เจริญพันธุ์, 2529 : 134) กล่าวว่าพฤติกรรมผู้นำของ บุคคลนั้นจะเน้นให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับผู้ตามโดยยอมรับว่าพฤติกรรม หรือการแสดงออกของผู้นำที่ใช้ได้ในสถานการณ์หนึ่ง ๆ นั้น ไม่จำเป็นว่าจะต้อง

แสดงกับสถานการณ์อื่น ๆ ได้ดี และ เมธี ปิรันธนานนท์ (2523 : 157) ได้ชี้ให้เห็นว่าผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนแต่ละคนนั้นย่อมมีแบบพฤติกรรมผู้นำที่แตกต่างกัน เนื่องจากบุคคลดังกล่าวมีความแตกต่างกันในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ แนวความคิด ความเชื่อ ภูมิหลังทางการศึกษา ความต้องการ ตลอดจนวัฒนธรรมย่อย ๆ เป็นต้น นอกจากนี้จากผลของการศึกษารูปแบบผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมตามความต้องการของครูอาจารย์ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ของ ส.สมบัติ มีสุนทร (2533 : 126) ก็พบว่า ครูอาจารย์มีความต้องการแบบพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนต่างกัน กล่าวคือ ครูอาจารย์มีความต้องการแบบพฤติกรรมผู้นำประชาธิปไตยมากกว่าพฤติกรรมผู้นำแบบเผด็จการและเสรีนิยม

ดังนั้นในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาให้ทราบว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ที่มีแบบพฤติกรรมประชาธิปไตยกับแบบพฤติกรรมเผด็จการ มีระดับการมีส่วนร่วมในการนิเทศภายใน ตามกระบวนการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา ทั้ง 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ ขั้นการวางแผน ขั้นการปฏิบัติการนิเทศ และขั้นการประเมินผล อยู่ในระดับมากน้อยเพียงใด แตกต่างกันหรือไม่ ผู้วิจัยเชื่อมั่นว่าหากได้ศึกษาให้ทราบจากตัวแปรสำคัญดังกล่าวก็ย่อมจะใช้เป็นข้อมูลนำไปสู่การแก้ปัญหาคือความร่วมมือระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอนได้ปฏิบัติงานเป็นหมู่คณะดียิ่งขึ้น นับว่าเป็นปัจจัยสำคัญต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และประสบผลสำเร็จในที่สุด

วัตถุประสงค์

การวิจัยการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการนิเทศภายในระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี
3. เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่มีแบบพฤติกรรมต่างกัน
4. เพื่อรวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี

สมมติฐาน

สมมติฐานการวิจัยการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี มีดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี มีระดับการมีส่วนร่วมในการนิเทศภายในแตกต่างกัน
2. ผู้บริหารโรงเรียนที่มีแบบพฤติกรรมต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมในการนิเทศภายในแตกต่างกัน
3. ครูผู้สอนที่มีแบบพฤติกรรมต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมในการนิเทศภายในแตกต่างกัน

ความสำคัญและประโยชน์

การวิจัยการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการนิเทศภายในของโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี มีความสำคัญและมี
ประโยชน์พอสรุปได้ดังนี้

1. ด้านความรู้

1.1 ทำให้ทราบระดับการมีส่วนร่วมในการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน
และครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี

1.2 ทำให้ทราบแบบพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี

1.3 ทำให้ทราบสภาพปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของ
ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถม
ศึกษาจังหวัดปัตตานี ตามกระบวนการนิเทศภายใน 4 ขั้นตอนคือ ขั้นการศึกษาสภาพ
ปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ ขั้นการวางแผน ขั้นการปฏิบัติการนิเทศ และขั้น
ประเมินผล อันจะใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานนิเทศ
ภายในของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

2. ด้านการนำไปใช้

2.1 ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีความตระหนักถึงความจำเป็น
ของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนอันจะนำไปสู่การแก้
ปัญหาและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนต่อไป

2.2 ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องที่รับผิดชอบกับการบริหารการ
ศึกษาทุกระดับเกิดแนวคิดและมีข้อมูลไปใช้ในการสนับสนุนส่งเสริมการนิเทศภายใน
ของโรงเรียนประถมศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2.3 เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาและหารูปแบบในการดำเนินงาน
นิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษาให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

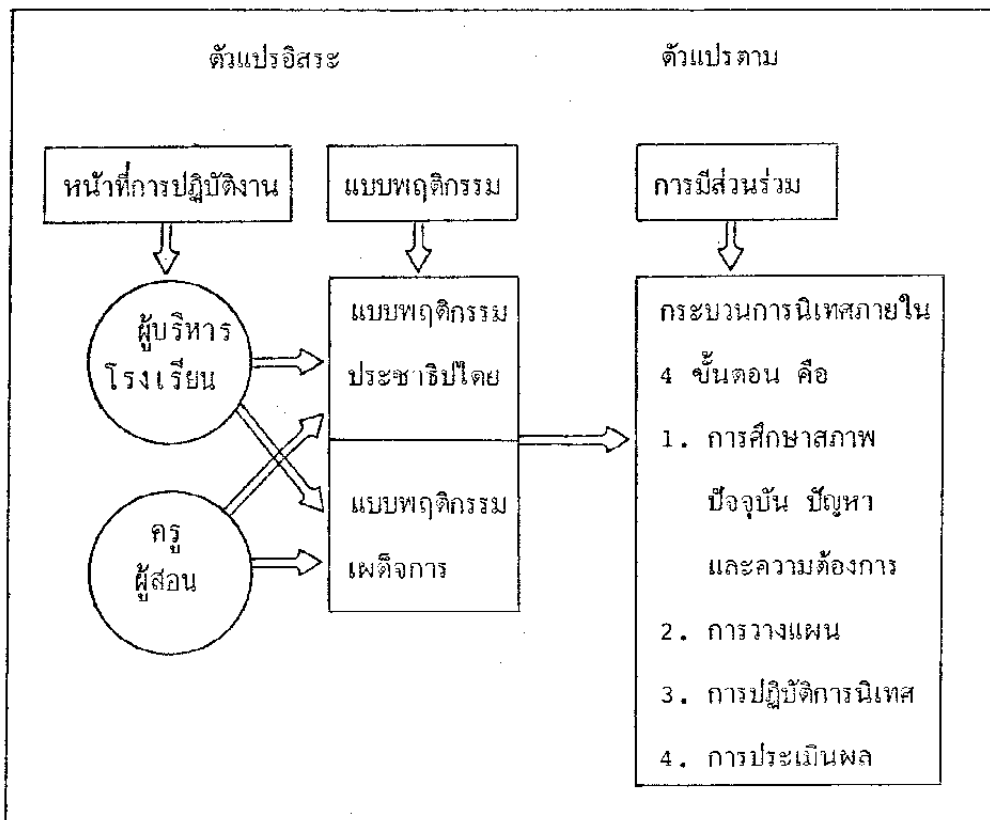
2.4 เป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนทั้งผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี

2.5 เพื่อเสนอแนะในการวางแผนปฏิบัติการนิเทศการศึกษาต่อไปในอนาคต

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบข่ายของเนื้อหา ประชากร เป้าหมาย กลุ่มตัวอย่างและตัวแปรที่จะศึกษาไว้ตามโครงสร้าง ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 แสดงโครงสร้างและขอบข่ายการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา 3 ประเด็นคือ

1.1 การนิเทศภายใน ได้แก่ การดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ที่มีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ

ขั้นที่ 2 การวางแผน

ขั้นที่ 3 การปฏิบัติการนิเทศ

ขั้นที่ 4 การประเมินผล

1.2 การมีส่วนร่วมของบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษาอันได้แก่ การมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนตามกระบวนการ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ ขั้นการวางแผน ขั้นการปฏิบัติการนิเทศ และขั้นการประเมินผล

1.3 แบบพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติหรือความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ แบบพฤติกรรมประชาธิปไตยและแบบพฤติกรรมเผด็จการ

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้มี 2 ประเภทคือ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดปัตตานี ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในปีพุทธศักราช 2536

2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดปัตตานี ทั้งหมด 332 โรงเรียน จำนวนทั้งสิ้น 3,792 คน แยกเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 332 คน ครูผู้สอน จำนวน 3,460 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้มาจากผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดปัตตานี โดยกำหนดขนาดกลุ่ม
ตัวอย่างตามสูตรยามานเน (Yamane, 1973 : 727-728) แล้วสุ่มแบบชั้นภูมิตาม
สัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) (วัน เฉลยพิชัย
2535 : 308-309) และการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

3. ตัวแปรที่จะศึกษา จำแนกออกได้ดังนี้

3.1 ตัวแปรอิสระ

3.1.1 หน้าที่การปฏิบัติงาน มี 2 ระดับ คือ

3.1.1.1 ผู้บริหารโรงเรียน

3.1.1.2 ครูผู้สอน

3.1.2 แบบพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน แบ่งออก

เป็น 2 ระดับคือ

3.1.2.1 แบบพฤติกรรมประชาธิปไตย

3.1.2.2 แบบพฤติกรรมเผด็จการ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการนิเทศภายในของ
โรงเรียนประถมศึกษา ตามกระบวนการนิเทศภายในที่สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติกำหนดไว้ 4 ขั้นตอน (สำนักงานคณะกรรมการการประถม
ศึกษาแห่งชาติ, 2534 : 8) คือ

ขั้นที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ

ขั้นที่ 2 การวางแผน

ขั้นที่ 3 การปฏิบัติการนิเทศ

ขั้นที่ 4 การประเมินผล

ข้อตกลงเบื้องต้น

การศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี มีข้อตกลงเบื้องต้นดังนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนตามแบบพฤติกรรมประชาธิปไตยและแบบพฤติกรรมเผด็จการ ตลอดจนปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ในปีการศึกษา 2535
2. คำตอบหรือข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี เป็นคำตอบที่เชื่อถือได้

นิยามศัพท์เฉพาะ

การให้คำจำกัดความในการศึกษาวิจัยเพื่อความเข้าใจความหมายที่ชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงกำหนดความหมายของนิยามศัพท์เฉพาะดังนี้

1. การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคลากรในโรงเรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมและมีส่วนกำหนดการตัดสินใจในการดำเนินงานครบทุกขั้นตอนตามกระบวนการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา
2. บุคลากรในโรงเรียน หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี
 - 2.1 ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ข้าราชการครูผู้ดำรงตำแหน่ง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้รักษาการในตำแหน่งดังกล่าวในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี
 - 2.2 ครูผู้สอน หมายถึง ข้าราชการครูที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง

- ครู 1. ครู 2. อาจารย์ 1 และอาจารย์ 2 ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี
3. การนิเทศภายใน หมายถึง การดำเนินงานตามกระบวนการนิเทศภายในของ
โรงเรียนประถมศึกษาที่มี 4 ขั้นตอนคือ ขั้นการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความ
ต้องการ ขั้นการวางแผน ขั้นการปฏิบัติการนิเทศ และขั้นการประเมินผล
4. การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ
- 4.1 สภาพปัจจุบัน หมายถึง สภาพที่เป็นจริงตามตัวชี้บ่งคุณภาพการศึกษา
ของโรงเรียนในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อัตราการเข้าชั้น และการมีสุขภาพ
อนามัยตามเกณฑ์มาตรฐาน
- 4.2 ปัญหา หมายถึง ความแตกต่างระหว่างสภาพการจัดการศึกษาที่ปรากฏ
อยู่จริง ต่ำกว่าความคาดหวังหรือเป้าหมายที่โรงเรียนวางไว้
- 4.3 ความต้องการ หมายถึง ความคาดหวังของโรงเรียนที่จะพัฒนาคุณภาพ
การศึกษาให้ดีขึ้นในขณะที่ยังมีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับที่ไม่มีปัญหา
5. การวางแผน หมายถึง การนำข้อมูล ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา
สาเหตุของปัญหา และความต้องการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมากำหนด
กิจกรรมและแนวทางการปฏิบัติงานนิเทศภายในของโรงเรียนร่วมกันระหว่างผู้บริหาร
โรงเรียนกับครูผู้สอน
6. การปฏิบัติการนิเทศ หมายถึง การดำเนินงานตามกิจกรรมที่ผู้บริหารโรงเรียน
และครูผู้สอนร่วมกันกำหนดไว้ในโครงการนิเทศภายในของโรงเรียน และนำไปใช้
ให้เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน
7. การประเมินผล หมายถึง การตรวจสอบความสำเร็จของโครงการนิเทศ
ภายในของโรงเรียนกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ พร้อมสรุป รวบรวม
ผลการประเมินไปใช้เป็นข้อมูลปรับปรุงการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียน
ต่อไป
8. แบบพฤติกรรม หมายถึง ลักษณะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนและ

การปฏิบัติงานของครูผู้สอน มี 2 แบบคือ แบบพฤติกรรมประชาธิปไตย และแบบพฤติกรรมเผด็จการ

8.1 แบบพฤติกรรมประชาธิปไตย หมายถึง ลักษณะการบริหารงานและการปฏิบัติกิจกรรมที่เปิดโอกาส ตลอดจนส่งเสริมให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ และร่วมกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยกัน

8.2 แบบพฤติกรรมเผด็จการ หมายถึง ลักษณะการบริหารงานและการปฏิบัติงานหรือปฏิบัติกิจกรรม โดยไม่เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และส่วนใหญ่กระทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง

9. โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี

10. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี หมายถึง หน่วยงานราชการทางการศึกษาที่มีฐานะเทียบเท่ากอง ทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารการศึกษาระดับประถมศึกษา ภายในจังหวัดปัตตานี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ